

Hoe was de start van dit schooljaar voor de leerlingen?

Tussen midden september en 5 oktober vertelden meer dan 10.000 leerlingen via een vragenlijst van de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) hoe zij het begin van het schooljaar hebben ervaren in deze vreemde tijden. Hieronder vatten we de resultaten samen. Alleen waar er opvallende verschillen zijn tussen leeftijd of onderwijsvormen, vermelden we dit.

De ene school is de andere niet

Meer dan de helft van de leerlingen zit minstens wekelijks in een situatie waarin ze zowel een mondmasker op hebben, in een goed verluchte klas zitten én op veilige afstand van elkaar blijven. In het beroepsonderwijs (79%), de b-stroom (91%) en buitengewoon onderwijs (91%) komt deze situatie nog veel vaker voor.

We vragen duidelijke criteria, zodat scholen kunnen beslissen wanneer het mondmasker binnen veilig afgezet mag worden. Scholen interpreterten de regels ook nu al op hun eigen manier. 86% van de leerlingen geeft aan dat ze elke buitenpauze het mondmasker mogen afzetten, 14% van de leerlingen heeft dat recht dus niet. Een kwart kreeg al eens buiten les. Bij een op tien leerlingen mag het mondmasker wel eens af van de leerkracht. 6% van de leerlingen krijgt dagelijks een extra “adempauze”.

Maatregelen worden goed gevolgd, maar niet altijd goed begrepen

92% van de scholieren vindt van zichzelf de maatregelen goed te volgen. Over de andere leerlingen is 71% het eens dat ook zij de maatregelen goed volgen. Over de leerkrachten denkt 85% er zo over. 39% doet wel eens even het mondkmasker af, op een moment dat het niet mag.

67% vindt de maatregelen op school ook terecht. Slechts iets meer dan de helft voelt zichzelf veilig door de maatregelen. 65% zegt dat de mondkmaskers in de klas henzelf beschermen. Vier op vijf scholieren zien de mondkmaskers als een manier om (groot-)ouders te beschermen. 7% van de scholieren is overtuigd dat corona niet gevaarlijk is voor jongeren. Dat aandeel is min of meer gelijk voor elk leerjaar en elke onderwijsvorm. 58% twijfelt over het risico.

Zorg dat leerlingen de meerwaarde van het mondkmasker begrijpen. Door hen te betrekken bij de uitvoering van de maatregelen zal het draagvlak vergroten. Geef hen de kans vragen te stellen of opmerkingen te formuleren.

Ondanks de blijvende twijfel over de reden achter de regels en de ervaren negatieve effecten werd slechts een vierde van de leerlingen al door de school bevroegd over wat ze vinden van de coronamaatregelen. 20% kreeg regelmatig de vraag van een leerkracht of andere volwassene op school hoe het met hem/haar gaat. Minder dan de helft had een gesprek met de klas en een leraar over de impact van corona op het eigen leven.

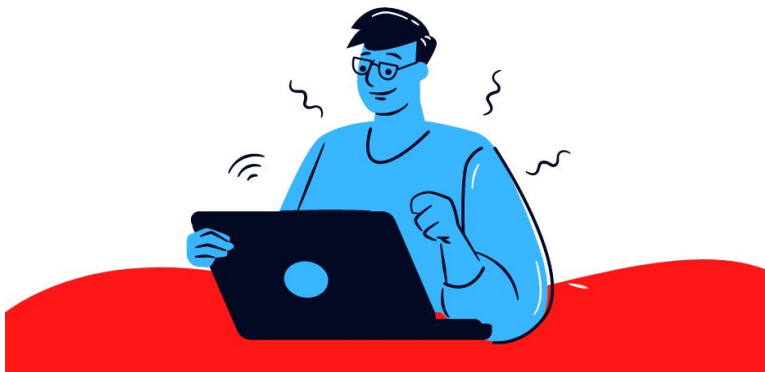
Scholen mogen de mentale impact van de coronacrisis en de bijhorende maatregelen niet uit het oog verliezen. **Leerlingen vragen om hiervoor ruimte te maken in de klas.** Twee op drie leerlingen hebben fysiek last van de maskers (droge hoest, puisten, keelpijn, ...). Voor 78% gaat de communicatie met de leerkracht moeilijker (in beide richtingen). 59%

geeft aan dat het moeilijker is dan andere jaren om leerkrachten te leren kennen.

Hoera, terug naar school?

3/4 ZESDEJAARS HEEFT HEIMWEE

NAAR DE AUTONOMIE TIJDENS HET AFSTANDSONDERWIJS

Op 1 september gingen alle leerlingen terug voltijds naar school. **Eén maand later is 95% van de leerlingen nog steeds blij omdat ze zo samen kunnen zijn met hun vrienden.** 63% vergeet zelf al eens, tijdens een pauze, dat er een epidemie is. Sociaal contact op school is ook belangrijk als het niet goed gaat: 83% zegt bij een andere leerling terecht te kunnen bij problemen. 77% kan bij een volwassene op school terecht als het niet goed gaat. Bijna een op drie vindt het wel moeilijker dan andere jaren om vrienden te maken. Drie op vier leerlingen is blij elke dag naar school te kunnen. Als we gaan vergelijken per jaar zien we in het eerste jaar 92% blij leerlingen. Dat aandeel neemt af tot 59% in het zevende jaar.

Toch willen leerlingen niet helemaal terug naar het pre-corona tijdperk. **Er is een draagvlak bij scholieren om deels afstandsonderwijs te verankeren, ongeacht de coronacodes.** Een opvallende 69% van de leerlingen heeft heimwee naar de vrijheid van het afstandsonderwijs. Dat aandeel neemt toe per graad: van iets minder dan de helft in het eerste jaar tot drie op vier in de derde graad. 57% van de leerlingen vindt één dag afstandsonderwijs per week dan ook een heel goed idee. 5% van de respondenten krijgt dit jaar al een mix van contactonderwijs en afstandsonderwijs.

We zien ook duidelijke onvrede met de huidige schoolsituatie. Meer dan de helft van de leerlingen zou liever afwisselend afstandsonderwijs en contactonderwijs hebben. 43% van de leerlingen vindt elke dag naar school gaan met een mondkapje niet beter dan terug afstandsonderwijs krijgen. We zien bij geen van deze stellingen opvallende verschillen tussen de onderwijsvormen.

Verbinding in quarantaine

13% van de bevroagde leerlingen heeft sinds 1 september lessen gemist doordat ze in quarantaine moesten. Bijna de helft daarvan werkte vanuit quarantaine nog samen met andere leerlingen aan een taak.

“We kregen opdrachten die niet heel nuttig waren, en we moesten het dan maar kunnen zonder uitleg.”

De link tussen de leerlingen in quarantaine en de school, klas of leraar is duidelijk niet evident. 81% kreeg antwoord van leerkrachten op een vraag over de leerstof, maar slechtst iets meer dan 60% kreeg ook feedback en werd door een leerkracht gevraagd of het lukte om de lessen en opdrachten af te werken. Leerlingen geven aan dat ze van hun school vooral verwachten dat ze ook tijdens quarantaine duidelijk communiceert en ervoor zorgt dat de opdrachten die ze moeten maken nuttig zijn en evenwichtig gespreid worden. **Wanneer leerlingen in quarantaine moeten, vragen ze om betrokken te blijven bij de lessen, met de nodige opvolging en feedback.**

En wat met de toekomst?

"Alle supertoffe uitstappen vallen weg"

80% van de leerlingen verwacht geen leuke klasactiviteiten meer. Geef de leerlingen perspectief. Maak uitstappen terug mogelijk, binnen de geldende corona-maatregelen in de maatschappij.

80% van de leerlingen ziet de rest van het schooljaar somber in en verwacht geen enkele leuke activiteit met de klas. Vooral in de tweede en derde graad zijn scholieren pessimistisch. Slechts 59% denkt dat er in de lente beterschap komt. 75% vindt dat de school wel haar best doet er nog een leuk jaar van te maken.

We vragen om buitenschoolse activiteiten, zoals uitstappen en culturele ervaringen, toch nog mogelijk te maken - uiteraard binnen de geldende coronamaatregelen en kleurcodes in de maatschappij.

Bijna de helft vreest dat de onderbreking vorig schooljaar een negatieve impact gaat hebben op het diploma of de job later. Over het huidige schooljaar zijn de leerlingen positiever: een op drie denkt dit jaar minder te leren dan in een normaal schooljaar. Maar 89% heeft er vertrouwen in dat de leerkrachten gaan zorgen dat ze genoeg gaan leren en een goed diploma halen. We zien geen grote verschillen tussen onderwijstypes en leerjaren.

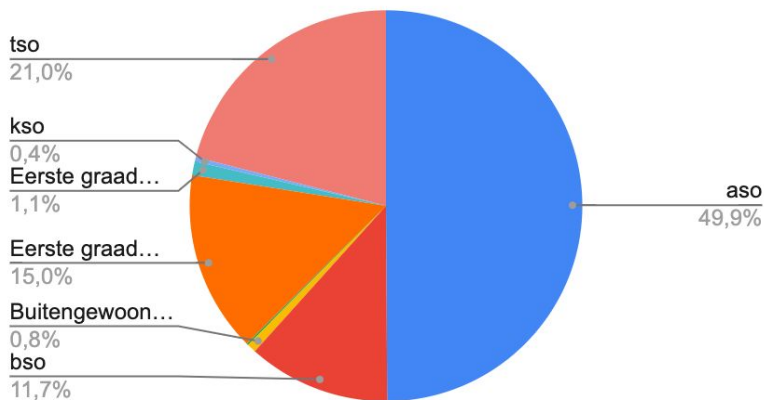
Een op 10 leerlingen in het beroepsonderwijs ervaarde dit jaar al moeilijkheden met het vinden van een stageplaats. Slechts 2% had bij het invullen nog geen stageplek.

Wie vulde deze bevraging in?

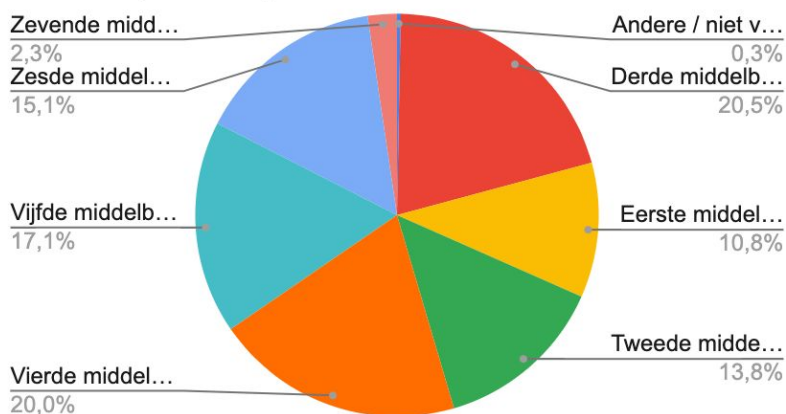
10.689 leerlingen vulden de bevraging in tussen 22 september en 4 oktober. In totaal vroegen 50 directies en 62 leerlingenraden gegevens op over hun school om er zelf mee aan de slag te gaan.

Daarvan is de verdeling 50% aso, 21% tso, 12% bso, 15% 1ste graad a-stroom, 1% b-stroom en 1% buso. De groep kso en deeltijds onderwijs is te klein om uitspraken over te doen. Omdat de groep uit het aso oververtegenwoordigd is in de bevraging en daardoor de resultaten kan beïnvloeden, analyseren we per vraag of er eventueel opvallende verschillen zijn tussen de onderwijstypes. Tijdens de analyse merkten we dat dit doorgaans niet het geval is en dat verschillen van meningen tussen leerlingen weinig te maken hebben met het onderwijstype. De verdeling tussen de leerjaren is goed in evenwicht. Voor elk leerjaar hebben we meer dan 1000 antwoorden en voor het zevende 250.

Welke onderwijsvorm volg je?

In welk jaar zit je?

Antwoorden per stelling

	helemaal eens	eerder eens	eerder oneens	helemaal oneens	totaal #
Als ik terugdenk aan het afstandsonderwijs voor de zomervakantie, krijg ik angst	5,9%	12,7%	33,8%	47,6%	10556
Ik mis de vrijheid die ik had tijdens afstandsonderwijs	35,1%	33,7%	22,4%	8,8%	10573
Ik wil nooit meer afstandsonderwijs.	14,7%	21,1%	34,5%	29,7%	10559
Ik zou liever afwisselend een week afstandsonderwijs en een week op school hebben	32,5%	22,5%	23,2%	21,8%	10597
Ik denk dat corona NIET gevaarlijk is voor jongeren.	7,4%	20,2%	37,8%	34,6%	10567
Ik verwacht dat schoolgaan vanaf de lente terug normaler zal worden	25,0%	34,0%	30,0%	11,0%	10587
De coronamaatregelen op school maken mij angstig	5,0%	13,9%	40,3%	40,8%	10563
Dit schooljaar ga ik door corona geen enkele leuke activiteit doen met mijn klas.	43,3%	36,4%	15,7%	4,5%	10549
Door de mondmaskers versta ik vaak niet goed wat leerkrachten zeggen	29,0%	36,2%	27,2%	7,5%	10602
Ik heb dagelijks fysiek last van het mondmasker (droge keel, puisten, hoesten, hoofdpijn, ...)	35,6%	31,0%	21,0%	12,4%	10596
Ik moet vaak iets herhalen omdat een leerkracht niet verstaat wat ik zeg.	39,9%	37,7%	17,6%	4,8%	10605
Het maakt niets uit voor mijn job later als ik nu tijdelijk minder les krijg	14,3%	30,0%	36,9%	18,7%	10496
Ik denk dat ik dit schooljaar minder ga leren dan in een 'normaal' schooljaar	9,6%	22,2%	40,2%	27,9%	10568
Ik heb schrik dat de onderbreking van het vorige schooljaar gaat zorgen dat ik een minder goed diploma of job ga halen	16,4%	28,3%	33,9%	21,4%	10555
Mijn leerkrachten gaan er voor zorgen dat ik nog altijd genoeg ga leren om een goed diploma te halen.	41,5%	47,3%	9,0%	2,2%	10563
De meeste leerlingen volgen de corona-maatregelen op school goed	19,5%	51,5%	22,4%	6,6%	10578
Ik doe soms mijn mondmasker af op school, op momenten dat ik het aan moet hebben.	13,8%	23,8%	30,9%	31,5%	10572
Ik volg de corona-maatregelen op school goed.	42,5%	49,7%	6,4%	1,5%	10575
Mijn leerkrachten houden zich zelf altijd goed aan de coronamaatregelen op school.	41,9%	42,8%	12,2%	3,1%	10599
Dankzij de coronamaatregelen op school voel ik me veilig.	12,0%	42,7%	31,5%	13,7%	10589

Dankzij het dragen van een mondmasker in de klas, bescherm ik mijn ouders en mijn grootouders voor besmetting.	45,2%	35,0%	13,5%	6,3%	10616
Het dragen van een mondmasker in de klas beschermt mij tegen corona	23,3%	41,4%	23,6%	11,6%	10576
Ik draag liever elke les een mondmasker dan (terug) afstandsonderwijs te krijgen.	28,8%	28,6%	24,3%	18,3%	10608
Ik vind dat leerlingen het mondmasker ook aan zouden moeten houden tijdens de pauzes	8,1%	15,9%	30,5%	45,4%	10591
Ik vind de coronamaatregelen op school overdreven.	11,5%	21,9%	43,1%	23,5%	10570
Het is dit schooljaar moeilijker dan andere jaren om mijn leerkrachten op een goede manier te leren kennen	22,1%	36,5%	29,3%	12,0%	10548
Het is moeilijker dan andere schooljaren om nieuwe vrienden te maken op school	10,4%	18,2%	37,4%	34,0%	10534
Ik kan op school terecht bij andere leerlingen als het niet goed met me gaat.	44,5%	39,2%	11,7%	4,7%	10539
Ik kan op school terecht bij een volwassene als het niet goed met me gaat.	34,7%	42,1%	16,2%	6,9%	10521
Mijn school doet haar best om er ook een leuk schooljaar van te maken.	30,6%	44,3%	18,3%	6,7%	10557
Ik ben blij dat ik elke dag naar school kan gaan.	32,3%	41,2%	18,2%	8,3%	10596
Ik ben blij dat ik op school kan zijn met mijn vrienden	67,5%	26,2%	4,5%	1,7%	10607
Soms tijdens de schoolpauzes vergeet ik even dat er corona-epidemie is	27,9%	35,1%	22,5%	14,5%	10573

Antwoorden van scholieren die quarantaine-onderwijs kregen in september

	Ik werkte met andere leerlingen samen aan een taak.	Ik kreeg antwoord van een leerkracht op een vraag over de leerstof	Een leerkracht gaf me een verbetering van een opdracht waarin stond wat goed was en wat nog beter kon	Een leerkracht vroeg me of het lukt om de opdrachten en lessen af te werken
meerdere keren per dag	7%	20%	9%	13%
elke dag	12%	39%	22%	23%
wekelijks	23%	23%	31%	27%
zelden	27%	11%	21%	19%
nooit	30%	8%	16%	18%
totaal	1414	1409	1420	1428

Antwoorden van scholieren over klassituatie

	Hoe vaak zit jij in een lokaal waarin alle leerlingen op 1,5m van elkaar kunnen zitten?			
	De meeste lessen	Elke les	Minder dan de helft van de lessen	Zelden of nooit
aso	18,94%	7,11%	19,84%	53,10%
bso	36,21%	17,27%	25,63%	18,76%
Buitengewoon onderwijs (buso)	52,56%	32,05%	6,41%	6,41%
Deeltijds / Duaal leren	13,33%	13,33%	40,00%	20,00%
Eerste graad a-stroom	26,99%	13,05%	19,78%	38,74%
Eerste graad b-stroom	57,45%	21,28%	12,77%	5,32%
kso	35,14%	24,32%	10,81%	27,03%
tso	27,98%	9,24%	23,83%	37,85%
Eindtotaal	24,82%	10,10%	21,14%	42,65%

	Hoe vaak zit jij in een lokaal dat goed verlucht is?			
	De meeste lessen	Elke les	Minder dan de helft van de lessen	Zelden of nooit
aso	41,03%	50,74%	5,85%	1,40%
bso	29,06%	56,64%	8,17%	3,06%
Buitengewoon onderwijs	25,64%	67,95%		1,28%
Deeltijds / Duaal leren	46,67%	40,00%		
Eerste graad a-stroom	30,22%	65,73%	2,13%	0,62%
Eerste graad b-stroom	26,60%	67,02%	4,26%	
kso	35,14%	51,35%	2,70%	8,11%
tso	37,80%	51,02%	8,14%	1,73%
Eindtotaal	36,98%	54,14%	5,92%	1,55%